

Yliopistokeskusten lausunto koulutuspoliittisen selonteon luonnoksesta

Yliopistokeskukset toteavat koulutuspoliittisen selonteon luonnoksen sisältävän monia merkittäviä linjauksia, jotka ottavat hyvin huomioon toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset sekä edistävät monipuolisesti korkeakoulutuksen tasa-arvoa ja saavutettavuutta. Selonteossa on useita tavoitteita ja kehittämiskohteita. Niiden toteuttaminen ja toteuttamisen vaatimat resurssit jäävät paljolti auki.

Koulutuksessa tavoitellaan lisää vaikuttavuutta mm. joustavuudella ja oppijakeskeisillä rakenteilla yli korkeakoulusektoreiden. Näiden tavoitteiden toteuttamisessa yliopistokeskukset toimivat jo tällä hetkellä omilla toiminta-alueillaan. Niillä on kokemusta toimia ketterästi läheisessä vuorovaikutuksessa työelämän ja muun yhteiskunnan kanssa ja vastata täten moniin selonteon muihinkin tavoitteisiin, kuten

- tavoite *kehittää säätelyä siten, että se tukee nykyistä paremmin korkeakoulujen kykyä palvella yhteiskunnan osaamis- ja työvoimatarpeita ja auttaa niitä vastaamaan moninaistuvan tieteen vaatimuksiin (luku 3.3, s. 34)*; alueiden osaamis- ja työvoimatarpeet ovat yliopistokeskusten toiminnan lähtökohtana jo nyt
- tavoite *kehittää jatkuvan oppimisen joustavaa tarjontaa (luku 3.3, s. 34)*; yliopistokeskuksissa ollaan monin paikoin edelläkävijöitä joustavien koulutuspolkujen suunnittelussa ja toteutuksessa
- visio siitä, että *Suomessa on avoin oppimisen ekosysteemi, joka hyödyttää oppijoita, tutkimus- ja innovaatiotoimintaa ja työelämää (luku 3.3, s. 34)*; yliopistokeskuksissa toteutettava koulutus on usein suunnattu osaamisen kehittämiseen työelämän muuttuvien vaatimusten mukaisesti ja se toteutetaan yhteistyössä alueiden elinkeinoelämän kanssa
- korkeakoulujen ja oppilaitosten rinnalla on vain kapea kärki yrityksiä, joka investoi tutkimus- ja kehittämistoimintaan. *Tki-volyymin nostaminen 4 %:iin BKT:sta* vaatii alhaalta ylöspäin tehtävää aktivointityötä ja uudenlaisia kumppanuuksia. Tällaisesta työstä yliopistokeskuksissa on kokemusta, mutta niiden resurssit ovat niukat (luku 3.4, s.37).
- tavoite *rakentaa ja ottaa käyttöön koulutuksen digitaalinen palveluekosysteemi (luku 3.2 s. 27)*; yliopistokeskuksissa on pitkäaikaista kokemusta monimuotoisten ja verkkopohjaisten koulutusmenetelmien kehittämisessä ja hyödyntämisessä
- tavoite *parantaa korkeakoulutuksen saavutettavuutta ja tasa-arvoa (luku 3.3, s. 32)*; yliopistokeskuksilla on tärkeä rooli erityisesti yliopistollisen koulutuksen alueellisen, mutta myös sosioekonomisen tasa-arvon edistäjinä
- *ratkaisut, joilla tavoitellaan joustavuutta, monipuolista tarjontaa ja oppijakeskeisyyttä edistäviä rakenteita yli korkeakoulusektoreiden (luku 3.3, s. 33)*; oppijakeskeisyys ja tarjonnan monipuolisuus ovat yliopistokeskuksissa koulutussuunnittelun peruslähtökohta.

Edellä mainituista syistä on ristiriitaista, että yliopistokeskuksia ei mainita selonteossa. Näemme että yliopistokeskuksilla on myös jatkossa tärkeä rooli yliopistojen yhteisinä alustoina näiden tavoitteiden saavuttamisessa. Toivomme, että koulutuspoliittisessa selonteossa tunnistettaisiin yliopistokeskusten toimintatapa, asema ja tehtävä vaikutusalueidensa väestön osaamis- ja koulutustason sekä TKI-toiminnan kehittäjinä.

Selonteossa mainitut korkeakoulujen saavutettavuussuunnitelmat ovat hyvä väline tarkastella systemaattisesti koulutuksen saavutettavuutta ja osaamisen vahvistamisen mahdollisuuksia eri talousalueilla. Tunnistettavien saavutettavuuden aukkojen täyttämistä tulee jatkossa myös resursoida. Koulutuspalvelujen saavutettavuuden parantamisesta ja siihen liittyvistä toimintatavoista yliopistokeskuksilla on kokemusta.

Koulutuspoliittisen selonteon luonnoksen **luvussa 4** todetaan, että *nykyinen rakenne ja tapa tuottaa koulutuspalveluita ei vastaisuudessa ole suuressa osassa Suomea mahdollinen*; samalla todetaan, että *koko väestön hyvä koulutus ja osaaminen ovat pärjäämisen perusta ja jatkuvalla oppimisella voidaan vastata murrosten tuomiin ongelmiin ja edistää samalla sosiaalista oikeudenmukaisuutta*. Yliopistokeskukset toivovat, että yliopistokeskuspaikkakuntien merkitys alueidensa vetureina otettaisiin selonteossa huomioon ja että yliopistokeskusten rooli niiden elinvoimaisuuden edistäjinä tunnistettaisiin selkeämmin.

Vesa Virtanen
Johtaja, Kajaanin yliopistokeskus

Marko Aittola
Johtaja, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius

Minna-Maija Salomaa
Pääsihteeri, Lahden yliopistokampus

Matti Malinen
Pääsihteeri, Mikkelin yliopistokeskus

Tarmo Lipping
Johtaja, Porin yliopistokeskus

Juha Alarinta
Johtaja, Seinäjoen yliopistokeskus